

Z A P I S N I K
sa 65. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 4. jula 2016. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Žana Filipović, Nikola Gegaj, Ljerka Dragičević i prof.dr Jelisava Kalezić.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa sjednice najavila je mr Branka Tanasijević.

Saglasno članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine, odsutnu članicu Odbora zamijenio je poslanik Veljko Zarubica.

Sjednici su prisustvovali: Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za pitanje rodne ravnopravnosti i Tatjana Anđelić, sekretarka Savjeta za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava.

Rad sjednice pratili/e su predstavnik/ce medija.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. Izvještaj o realizaciji Programa sprovođenja 2015 – 2016. za 2015. Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017, i
2. Tekuća pitanja.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnik sa 63. sjednice Odbora.

Prva tačka– Izvještaj o realizaciji Programa sprovođenja 2015 – 2016. za 2015 Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017

Načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Biljana Pejović informisala je Odbor da je Izvještaj o realizaciji Programa sprovođenja Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za 2015. godinu, usvojila Vlada Crne Gore, u martu 2016.godine, a pripremilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa svim relevantnim institucijama kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou, kao i sa nevladinim organizacijama. Izvještaj je prvi put dat u tabelarnom prikazu sa informacijama koje su dobijene od kontakt osoba nadležnih institucija, koje su prepoznate kao nosioci aktivnosti ili partneri na sprovođenju mjera iz PAPRR-a.

Pored Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore i institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao institucionalni mehanizmi za sprovođenje politike rodne ravnopravnosti, svojim aktivnostima značajno su unaprijedili stanje u ovoj oblasti. U okviru kampanje „16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama” na međunarodnoj konferenciji pod nazivom „Opšte i specijalizovane usluge podrške - garancije kvaliteta usluga”, koju su organizovali Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore i NVO „Sigurna ženska kuća” 24-25 novembra, usvojena je Podgorička deklaracija protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici.

Podrška aktivnostima iz ovog izvještaja je data i od strane međunarodnih organizacija – Kancelarije UNDP-a i Misije OEBS-a u Crnoj Gori, koje su kao partnerske organizacije pružale i finansijsku i tehničku pomoć, a podršku je pružila i Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. Nevladine organizacije koje se bave zaštitom i unapređenjem ljudskih prava i prava žena, imale su značajnu ulogu u sprovođenju aktivnosti, kroz svoje samostalne projekte i kroz učešće u zajedničkim projektima i kampanjama. Veliki broj aktivnosti iz ovog izvještaja, inkorporiran je u izvještajima o realizaciji akcionih planova za pregovaračka poglavlja 23: Pravosuđe i temeljna prava i 19: Socijalna politika i

zapošljavanje, koji su pokazali da su sve mjere predviđene ovim akcionim planovima u potpunosti realizovane.

U izvještajnom periodu došlo je do unapređenja zakonodavnog i strateškog okvira. Usvojeni su: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći i Zakon o naknadi štete žrtvama krivičnih djela nasilja. U cilju unapređenja politika rodne ravnopravnosti Vlada Crne Gore, 2015. godine, usvojila je poseban strateški dokument - Strategiju za razvoj ženskog preduzetništva, čime je ovom pitanju data posebna važnost, kao i Strategiju za zaštitu od nasilja u porodici, kojom su predviđene aktivnosti usmjerene na unapređenje prevencije i zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Za dalje unapređenje politike rodne ravnopravnosti je najznačajnije da je inoviran Zakon o rodnoj ravnopravnosti u pravcu veće zaštite od diskriminacije po osnovu pola. Inovirana rješenja koja su usklađena sa standardima EU u ovoj oblasti su u značajnoj mjeri unaprijedila poštovanje ljudskih prava žena i njihovu još djelotvorniju zaštitu, kroz uvođenje strože kaznene politike.

Takođe, Vlada Crne Gore je 2015. godine usvojila tri važna dokumenta koja tretiraju pitanje rodne ravnopravnosti: Informaciju o zastupljenosti žena u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti, Smjernice za stvaranje povoljnog ambijenta za žensko preduzetništvo u lokalnim zajednicama i Smjernice za jačanje međuinstitucionalne saradnje, nevladinih organizacija i lokalnih zajednica, u cilju sprečavanja i suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u porodici. U 2015. godini Vlada Crne Gore usvojila je II Periodični izveštaj o sprovođenju Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW Konvencija), koji je dostavljen nadležnom CEDAW Komitetu UN-a u Ženevi. Podaci ukazuju da je Crna Gora ostvarila napredak u pogledu integrisanja politike rodne ravnopravnosti u različitim segmentima društva, te da je unaprijeđen zakonodavni okvir zaštite ljudskih prava žena u okviru kojeg su implementirani međunarodni standardi, a ojačani su i institucionalni mehanizmi rodne ravnopravnosti i jednakosti između muškaraca i žena.

Značajno je unaprijeđena politika rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou, kroz zajedničku saradnju Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori, kao i partnera iz lokalnih samouprava. U 2015. godini, potpisani su memorandumi o saradnji o razvoju i unapređenju politike rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou sa još sedam opština, čime je zaokružen proces i sada su memorandumi potpisani u svim opštinama u Crnoj Gori.

U izvještajnom periodu organizovan je veliki broj obuka za različite ciljne grupe - organi državne uprave, lokalne uprave, tužilaštvo, sudstvo, policija, obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove, centri za socijalni rad, mediji, RE populacija, NVO i drugi.

U 2015. godini, potpisani su brojni memorandumi o saradnji sa nevladinim organizacijama, Policijskom akademijom, Investicionim razvojnim fondom, opštinama. Veliku važnost ima Memorandum o saradnji u oblasti zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u porodici, koji je potpisan između Ministarstva za ljudska i manjinska prava i nevladinih organizacija koje pružaju usluge SOS telefona i smještaja za žene i djecu žrtve nasilja. Potpisivanje ovog memoranduma predhodilo je uspostavljanju nacionalne SOS linije za žene i djecu žrtve nasilja u porodici. Takođe je važan Sporazum o saradnji između Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Kancelarije UNDP-a i Investicionog razvojnog fonda u cilju uspostavljanja povoljne kreditne linije za žene preduzetnice, kao i Memorandum o saradnji između Ministarstva za ljudska i manjinska prava i NVO "Udruženje preduzetnica Crne Gore", u vezi sa podsticanjem ženskog preduzetništva.

Izveštaj je pokazao da je od predviđenih mjera iz Programa sprovođenja PAPRR-a realizovana 21 mjera, da se 91 mjera realizuje u kontinuitetu, da je djelimično realizovano sedam mjera, kao i da sedam mjera nije realizovano. U ovom izvještaju označeno je i 18 mjera, koje još nijesu dospjele za izvještavanje i o kojima će se izvještavati tek u narednom izvještaju.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovale predsjednica i članice Odbora: Nada Drobnjak, Žana Filipović, prof. dr Jelisava Kalezić i načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti Biljana Pejović.

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak podsjetila je da je Vlada Crne Gore usvojila Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) za period 2013-2017, dva izvještaja (za 2013. i 2014. godinu) o sprovođenju ovog plana i 2015. godine usvojila je Program sprovođenja PAPRR-a za 2015. i

2016. godinu, i da je tom prilikom Ministarstvo finansija dalo preporuku svim državnim organima da, u okviru svojih budžetskih sredstava, planiraju sredstva za realizaciju aktivnosti iz PAPRR-a. Tokom diskusije, naglasila je važnost usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti i iskazala očekivanje da će se sprovesti istraživanje o stepenu primjene ovog zakona u državnim organima i ustanovama, a koje nije realizovano tokom 2015. godine. Predsjednica Odbora pozitivno je ocijenila novi pristup u izradi Izvještaja i zatražila od načelnice Odjeljenja da saopšti razloge zbog kojih pojedine aktivnosti iz Programa nijesu realizovane u predviđenom roku ili su djelimično realizovane. Pitanja su se odnosila na organizovanje kampanje za informisanje javnosti o važnosti načela jednakih zarada za rad jednake vrijednosti i primjeni Zakona o radu, objavljivanje godišnje analize medijskog izvještavanja s aspekta rodne ravnopravnosti i aktivnosti u oblasti rodno osjetljive zdravstvene zaštite.

Pitanje članice Odbora Žane Filipović odnosilo se na izradu studije o položaju i potrebama samohranih roditelja u Crnoj Gori. U Izvještaju je naznačeno da je ova mjera djelimično realizovana, a studija nije urađena i rok za realizaciju ove aktivnosti bio je IV kvartal 2015. godine.

Odgovore na pitanja dala je načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Biljana Pejović. Saopštila je da će Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, tokom 2017. godine, sprovesti istraživanje o stepenu primjene Zakona o rodnoj ravnopravnosti u državnim organima i ustanovama. Do pomjeranja roka došlo je iz razloga što je Zakon usvojen u Skupštini Crne Gore, sredinom 2015. godine, i potrebna je vremenska distanca od početaka njegove primjene, kako bi rezultati istraživanja bili uspješniji. U vezi sa pitanjem organizovanja kampanje za informisanje javnosti o važnosti načela jednakih zarada za rad jednake vrijednosti i primjeni Zakona o radu, saopštila je da je u pripremi izrada novog zakona o radu, i da će se nakon njegovog usvajanja pristupiti organizovanju kampanja. U oblasti mediji i kultura - nije realizovana aktivnost objavljivanja godišnje analize medijskog izvještavanja s aspekta rodne ravnopravnosti, iz razloga što su u cilju izrade sveobuhvatne analize zatražene određene informacije od Savjeta Evrope i izvještavanje o ovoj mjeri će biti uključeno u izvještaj za 2016. godinu. U oblasti rodno osjetljive zdravstvene zaštite aktivnosti se realizuju kontinuirano. Ministarstvo zdravlja dalo je informaciju da je uspostavljeno sistematsko evidentiranje podataka zdravstvene statistike prema polu uz redovno praćenje, obrađivanje i publikovanje. Institut za javno zdravlje svake godine redovno prati, obrađuje i publikuje Statističke godišnjake koji sadrže određene podatke zdravstvene statistike prema polu, a 2013.godine u Institutu je pokrenuta inicijativa i krenulo se sa izradom programa registara za određene vulnerabilne grupe, zarazne i nezarazne bolesti, a koji će sadržavati podatke prema polu, što će u narednom periodu obezbijediti tačne, precizne i kvalitetne podatke.

Prof.dr Jelisava Kalezić, uz osvrt na podatke iz oblasti rodno osjetljive zaštite i ocjenu da su informacije Ministarstva zdravlja, sadržane u ovom izvještaju, površne, komentarisala je organizovanost zdravstvenih službi u Podgorici, uz navođenje primjera koji pokazuju da su na granici izdržljivosti. Tokom diskusije, informisala je učesnike/ce sjednice o kršenju Zakona o budžetu Crne Gore za 2016. godinu. S tim u vezi, saopštila je da je prilikom razmatranja Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2016.godinu, podnijela amandman, koji je postao sastavni dio Zakona, a tiče se obezbjeđivanja sredstava za primjenu programa psihosocijalne podrške ženama liječenim od malignih bolesti reproduktivnih organa. Ovaj program je pripremila NVO Anima iz Kotora, koja skoro tri decenije radi raznovrsne programe psihološke pomoći ženama i koja bi uradila pilot-projekat za Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo rada i socijalnog staranja, na osnovu kojeg bi bilo moguće procijeniti izvodljivost primjene sličnih programa kao dijela zdravstvenog tretmana ili vida socijalne podrške. Polazeći od navedenog, naglasila je da ni nakon pola godine od usvajanja Zakona o budžetu za 2016.godinu, ta sredstva nijesu usmjerena za realizaciju ovog programa i izrazila očekivanje da je Odbor podrži.

S tim u vezi, predsjednica Odbora Nada Drobnjak predložila je da Odbor za rodnu ravnopravnost uputi dopis ministru rada i socijalnog staranja i zatraži informaciju da li su obezbijedena sredstva za realizaciju programa psihosocijalne podrške ženama liječenim od malignih bolesti reproduktivnih organa, što je Odbor prihvatio.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor razmotrio Izvještaj o realizaciji Programa sprovođenja 2015 - 2016. za 2015. Plana aktivnosti za postizanje rodne

ravnopravnosti 2013-2017, i dao preporuku Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da pri sačinjavanju narednog izvještaja, od institucija koje dostavljaju informacije za izvještaj zahtjevaju konkretne podatke.

Druga tačka - Tekuća pitanja

Predsjednica je informisala Odbor o sljedećem:

- Savjet za građansku kontrolu rada policije dostavio je Odboru odgovore na pitanja u vezi rodne ravnopravnosti u crnogorskoj policiji, koje je na njihov zahtjev dostavilo Ministarstvo unutrašnjih poslova - Odjeljenje za analitiku, unapređenje rada i razvoj policije;

- Ministarstvo evropskih integracija informisalo je Odbor o održavanju konferencije „Borba protiv nasilja nad ženama u regionu“, u Beču, 22. jula t.g. kako bi Odbor, ukoliko je zainteresovan, delegirao svog predstavnika/cu;

- sastanku predsjednice Odbora sa predstavnikom Evropske komisije Gordonom Purvisom (29.juna), koji sprovodi monitoring regionalnog projekta - Udruženim naporima ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno zasnovanog nasilja. Tokom sastanka prezentovani su rezultati rada u oblasti rodne ravnopravnosti i nasilja nad ženama, kao i saradnja državnih institucija sa civilnim sektorom.

Predsjednica Odbora najavila je održavanje okruglog stola, 5. jula t.g. u Podgorici, na kome će se razmatrati Nacrt akcionog plana za implementaciju Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1325 - Žene, mir i bezbjednost.

U okviru ove tačke dnevnog reda članica Odbora prof.dr Jelisava Kalezić predložila je da dogadaž sa Patricijom Pobrić, menadžerkom podgoričkog hotela "Ramada", koja je dobila otkaz, bude jedna od tačaka dnevnog reda naredne sjednice.

U vezi sa ovim predlogom predsjednica Odbora je saopštila da postoji formalan problem da se ovo pitanje stavi na dnevni red, jer je praćenje Zakona o sprečavanju korupcije, u okviru kojeg je propisana zaštita zviždača, u nadležnosti drugih odbora.

Sjednica je završena u 11 sati.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.